

Pomaj Boh!

Cíllo 39.
24. sept.

Létnik 9.
1899.

Serbske njedželske lopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Ssmolerjez knihicjischčerni w Budyschinje a šu tam dostacž sa schtwortlětnu pšchedplatu 40 np.

17. njedžela po šwi. Trojiz.

Japoštoške šutki 17, 23.

Nětko wam ja teho ſameho Boha pſchi-powjedam, kotrehož wy njeſna jecže, a jemu Božu ſlužbu čzinicže.

Teho Boha chyzsche Pawoł wſchém ludžom w Athenje pſched woči ſtajicž a wopižacž, kotrehož ſ nich žadyn jenicžki dotal njeſna jecše, chyzsche jim wo tym Bohu prědowacž, kiž bě šo člowjekam ſ tym ſjewiš, ſo bě jim ſwojeho ſyna ſ njebjieš na ſemju dal.

S tym bě chyzl Boh wſchém prajiež: „Schtóž ſeſhe mje pōſnacž a ſeſnacž, tón pohladaj na tuteho mojeho ſyna a wobhladaj ſebi jeho ſwěru. Kajfíž je tón, tajki ſym ja ſam. Pohladajcže jemu do wocžow. Kajfíž je tón do wocžow luboſny, pſchecželny, dobrocžitny, ſmilny, tajki ſym ja ſam tež. Kedžbuječze na to, kajki bě tón ſiwy, — tajkých chzu ja waž wſchěch měcz. Schtóž wam mój ſyn praji, to wſchitzý čzinicže, a hdžež waž wón powjedže, tam džicže wſchitzý ſobu ſ nim a ſa nim. S njeho móže kózdy wohladacž, kajki ſym ja pſchecžiwo wam ſmyſleny; ſchto ſebi wot waž žadam, a hdže chzu měcz waž ſdomjedženyh.

Tuteho wérneho Boha je Pawoł derje ſnal, jeho, kiž chze wſchědnie ſ nami ſe wſchěmi ſiwy bycž, a kiž chze, ſo byli my ſi zyšej duſchu jemu ſiwy a ſ nim ſjenocženi. Wón pak je tón Boh, ſ kotrehož ſmě kózdy powjedacž a rěcžecž, kajd dowérne džecžo ſe ſwojim lubym nanom,

a pſched kotrehož ſmě kózdy ſwoju wutrobu wotkryež, na kotrehož ſmě ſo kózdy ſ polnym dowěrjenjom spuschečež a ſo wſchón jemu podacž. Nikomu ſo wón zuſy nječzini, a nochze nikomu ſdaleň wostacž.

W Athenje na torhochčezu je ſwiaty Pawoł dale takle prědowaž: Wſchón tón ſwět, na kotrehož ſmy tu ſiwi, je wot Boha ſtworjeny. Se ſwojimi móznyh kłowom je Boh wſcho tole ſ holeho nicžeho ſtworil. Ssam wot ſo wſchón tónle ſwět naſtał njeje, njeje tu tež wot wěcznosće ſem, ale wſcho ma tu ſwój wěsty ſpočatki, ſměje pak tu tež junu ſwój wěsty kónz, a ſawostanje tu tak dolho wſcho tajke, kajkež jo pſched ſobu widžimy, doniž budže ſo wjerſchnemu Bohu ſpodobacž, jo hinaſcho ſtworicž.

Tón Boh, kiž je wſchón tónle ſwět ſtworil, je pſche wſchón ſwět wýžoli a wulki. S luboſczu ſdzerži wón wſchón ſwět a ſchtož ſo na nim hibje a ſiwi, wón pak tež člowjekow ſudži. Schtóž je tu po Bohu ſiwy, doſtanje ſa ſwoju rjanu mſdu, ale ſchtóž je Bohu njeponkuſtchny, doſtanje ſa ſwoju winu ſiwoje ſaſkujene khostanje. Spochi a ſtajnje je Boh wſchém duſham bliſki, kedžbuje ſwěru na to, kajki je člowjek po duchu ſiwy, kajke ma požadanje, po kajkých pucžach kózdy khodži. Tajki Boh wón njeje, kiž byl ſo na wotpocžink ſydonyl, kiž byl pſchestał ſo wo ſwojich člowjekow staracž, a kiž by wſchemu dal hicž, kaj kiž ſo jím ſeſhylo, ně, ſa wſcho a ſa kózde ſtworjenjo ſo wón ſtara a kózdeho wón ſe wſchej ſwěru ſe ſwojeh dobrocžiwej ruky wodži.

Dale jich Pawoł powieczę: Wschem czlowiekam, njech ſu žiwi tu abo družde, ſo ta ſama jena krej psches jich žile žorli, a wſchitzu ſu tu, kaž byli bjes ſobu ródone džeczi ſ jeneho nanoweho doma, ſu potajkim wſchitzu bjes ſobu ſbratſeni a ſotſeni, duž dyrbja ſo tež wſchitzu bjes ſobu ſtajnje lubowac̄ a čeſcic̄, kaž ſo ródní bratſjo a ródone ſotři bjes ſobu lubuja, a jedyn dyrbji tu druhemu ſ čiſtej wolui ſlužic̄.

Nichto ſebi to nihdę ženje njemyſl, ſo byl wón woſebniſhi a lepschi, dyzli jeho ſuſod abo nechtó jemu zuſy. Psched Bohom wſchitzu jenak wjèle placzimy. Njerjekn̄ ženje nichto ſam pſchi ſebi: „Swoj najblizſhi a najlubſhi ſym ja jeniczkemu ſamemu ſebi“, — nē, kožož woſladaſch, kóždeho druhého, ſameho tebi zuſeho a njeſnateho, mēj ſa ſwojeho bližſcheho a woſoſaž jemu twoju dobrotu a luboſc̄.

Dale Pawoł wuczeſche: Schtóż ſo Bohu njeſoſluskichny woſoſaž, tón ſ tym hréch ežini. Se ſwojim hréſchenjom paſ ludžo ſami ſebi ſkaža, a ſe ſwojim ſym hréſchenjom ſežehnje ſebi kóždy hréſcher Bože khostanje a ſatamanje ſam na ſo. Doniz njebužecze ſe wſchego ſwojeho hréſchenja wumoženi, ſwostanjecze njeſbožni ludžo. Swoj hréch ſebi nichto ſam wodac̄ njemože, njemože ſebi jón tež ſe ſwojeje duſche wucziſnyc̄.

Ale naſch ſbožnik móže jón kóždemu ſ wutroby wutorhnyč. Komuž jón wón hiſchče ſ jeho duſche wutorhnył njeje, tón je tu hiſchče na ſwojej duſchi khoru a ma ſwoju czežku winu a nufu na ſebi.

Takle je ſwiaty Pawoł Athenskim ludžom na torhochę ſtejo předowaſ a wſchem ważne kłowęſka do ſwědomnia rěčał. Njech paſ jeho ſlowa tež nam wſchem ſ nowa do duſche a do ſwědomnia dóndu a we waſ ſiwe woſtanu. Twój ſiwy wérny Bóh paſ njewoſtań tebi ženje žadny njeſnaty, ale twój ſuſy ſnaty, wot tebje čeſczeny a khwalem do wěcznoſcze!

Khwalmu ſenjeſa, kaž ſo kluſcha,
Čeſczeny jeho ſ wutrobu.
Podzakuj ſo, luba duſcha,
Bohu, temu wjerſchnemu.
Bjes kónza je jeho hnada,
Bjes kónza wón na naſ hlaſa
Se wſchej horzej luboſežu,
Nochze ſpomniež na winu.
Wěcznu khwalbu jemu prajeſe,
Bože ſkutki poſbehajce,
Čeſczeny jeho wulku ſmilnoſc̄,
Khwaleſe: wón mo móz a ſylnoſc̄.

Hamjen.

N a d p a d .

Powiedanežko dobrowólnika.

Spisal Law hrabja Tolstoj.

I.

Dwaj a dwazyteho juſija ſaſtupi kapitan Khlopov w epoletach a ſchachzy*) do niſkich duri mojeje „ſemljanki“ — tajkeho jeho ſačaſ mojego pſchijessa na Kawkaſ ſiſchče njebech widział.

„Pſchindu rumy pucž wot poſkownika“, — džesche wón, woſmolwiejo na moje napraſhovaze poſladanie, ſ kótrymž běch jeho poſtrowil, — „Zutſe ſo naſch batalijon na pucž naſtaji.“

„Hdže to?“ wopraſhach ſo.

*) Schachka = krótki teſza, kaž jón woſydleryo Kawkaſkich horow na aſiatiſkich mjeſach noſcha.

„Do N. N. Tam je poſtajene měſtno, hdžež maja ſo wójſka ſeńcz.“

„A wot tam, nižwérno, budže ſo nekaſka bitwa pſchihotowac̄.“

„Majſkerſcho.“

„Hdže to? ſchto ſebi wy myſlic̄?“

„Schto ſebi myſlic̄? Ta wam poſjedam, ſchtož ſnaju. Wežera w nozy pſchihna Tataria wot generala — pſchinjeſe pſchiſas, ſo by batalijon wuežahnył a ſo by ſuchari na dwaj dnjej ſobu wſali; ale hdže, ežeho dla a na kaſ dolho, ſa tým, nanko, ſo njeprachaniy: kaſane je, ſo manu wuežahnył a ſ tým je doſc̄.“

„Tola, hdyz ſuchari jenož na dwaj dnjej ſobu bjeru, dha tola tež wójſka dleje njeſadžeržu?“

„Nó, to hiſchče ničo njeſopokaže . . .“

„Kaſ tak?“ prachach ſo je ſpodžiwanjom.

„Haj tak! Čežnichmy do Dargi, běchmy ſuchari na thdžen ſobu wſali, a woſtachmy tam něhdže měžaz.“

„Alle budže ni móžno, ſo ſ wami ſobu poczahnu?“ woſrachach ſo, na khwilu pomjelčawſchi.

„Možno to je, haj možno, tola moja rada — radſho njeſdžeže ſobu.“ Ežeho dla dyrbjeli ſo do ſtracha podac̄? . . .

„Né, tola dowoleže mi, ſo ſo po wſchej radže njeſložuju: ja ſym tu zyły měžaz pſchepbywał jenož teho dla, ſo bych ſkladnoſc̄ woſzakal, ſo možli bitwu woſladač, a wy ežecze, ſo bych tule ſkladnoſc̄ pſchepuſchec̄?“

„Proſchu, džic̄e jenož; tola, ſ prowdu, njebyli ſlepje ſa waſ bylo, hdz byſchče tu woſtali? Wy móhli naſ tu woſzakac̄, móhli na hóntru thodžic̄, a my bychmy cžahnyli ſ Bohom. A kraſnje by to bylo!“ — rjekny wón ſ tak pſchewſwědežazym hloſom, ſo ſo mi na preni woſomik ſawěſze ſdashe, ſo by to kraſnje bylo; tola ja kruče praſach, ſo tu ſa ničo njevoſtanu.

„A ſchto by drje tam bylo, ſchtož hiſchče njebyſchče woſladaſi?“ poſkračowac̄ ſe kapitan, ſo by mie pſchewſwědežil. — Chzeče-li wy ſpóſnač, kaſte bitwy bywaju? — ežitajce Michajlowſkeho-Daniłowſkeho „Wopiswanje wójny“! Pſchekraſhna to kniha! Tam je wjeho nadrobno wopisane: hdže je kóžde ſenotliwe woſzelenje ſtaſo, a kaſ ſo bitwy woſměwaju.“

„Runje na woſak, to mie njeſajmuje“, — woſmolwic̄.

„Nó, ſchto tež to: Wam drje ſo jenož chze, kaž ſo ſda, na to poſladač, kaſ ludži ſabiwaju? . . . Hlejče, w lecze dwaj a třizethym běſche tu tež nekaſki njevojerſki člowjek, ſe Schpaniſkeje, kaž ſo praſi. Na dwěmaj bitwomaj je naſ pſchewodžal w nekaſkim módrojthym pſasheče — tehole mlodženza ſu tež ſabili. Tudy, nanko, ničo njevoſladaſch.“

Dokelž mi njeje hańba byla, ſo je kapitan moje woſpoſlady tak poſhlaſnje woſjažnił, dha ſo tež njejkym prbzoval, jeho wo druhim měnjenju pſchewſwědežic̄.

„Haj, běſche dha wón khrobly?“ wopraſhach ſo jeho.

„Haj, Bóh je jeho jenož ſnał: ſtajnje, tak běſche, jehaſche předku; hdžež běſche tſelenje, tam běſche tež wón.“

„Tak běſche wón tola khrobly,“ rjeknych ja.

„Né, tak njevoſnamjeni ſo khrobloſc̄, ſo ſo tam woſolo tolaſch, hdžež ſo ſa tobu ani njeprachea.“

„Schto macze wy poſtajkim ſa khrobloſc̄?“

„Khrobly . . . khrobly?“ woſpjetowac̄ ſe kapitan, ſo wuraſom člowjeka, kótrymž ſo preni ras pſchedpoſoži poſobne prachenje: khrobly je tón, kótryž ſo tak wjedže, kaž ſo kluſcha“, woſmolwi wón, na khwilu ſo roſmhyžliwſchi.

Dopomich ſo, ſo Platón khrobloſc̄ wuſožuje ſe ſnac̄om teho, ežehož je nuſne a teho, ežehož njeje nuſne, ſo boječ, a njeſedžbujo na woſchěrnosc̄ a njejaſnoſc̄ wuraſa w kapitanowym wuſožowanju, pomyſlich ſebi, ſo njeje kluwna myſl woſojožwanje prawishe, hač ſtamne hrékſkeho mudreho; a jeli možli wón tak rěčec̄, jako Platón, dha by wón ſawěſze praſil, ſo je khrobly tón, kótryž ſo boji jenož teho, ežehož ſo maſch boječ, a niž teho, ežehož ſo nimasch boječ.

„Ja chzyh moju myſl kapitanej roſjaſnic̄.“

„Haj,“ ſarečzach, mi ſo ſda, ſo móžech ſo pſchi kóždym ſtrachu wſchelaſko ſložic̄, a hdyz ſo ſložiſh na pſchiklaf pod wliwom ſwojeje pſchibluskichnoſcze, dha je to khrobloſc̄, hdyz paſ ſo ſložiſh pod wliwom niſkeho ežueža, dha je to bojoſc̄. Teho dla njemožech člowjeka, kótryž ſwoje žiwjenje ſwaži ſe žedženjom po ſlawje, abo ſ węzipnoſcze abo ſ naſrabnoſcze khroblyho mjeno-

wac̄, a na wopak nijemóžesč čłowjeka sa bojaśliwza mēcz, kotryž pod wlinom čeſcowneho čucza, so ma ſwoju ſwójsku ſastarac̄, abo ſ jednoreho pſcheſhwédeženja ho strachę wotriekuje."

Kapitan hlaſaſhe na mię ſ wěſtym ſpodźiwnym wurasom, jako ja rēčach.

"Nó, to wſchaf wam nijemóžu dopokasac̄," rjeſny wón, ſebi trubku natykajo, "ale pſchi naž je junfer (officer), tón ho rad mudrje roſrēčežuje. Wy ſ nim pořečicze. Wón tež pěžne piſa."

Szym ho hale na Kawkaſu ſ kapitanom ſeſnał, hac̄ runjež jeho w Ruskej hiž ſnajach. Žeho mac̄, Mařia Žanowa Khlopowa, nijesche male kubleschko. Wona bydlesche něhdže dwē werscze wot mojego wobſedzenſta. Doniž na Kawkaſu nijewtjedzec̄, běch pola njeje: ſtaruſhka je ſo jara ſradovała, ſo ja jeho Paſchenku wo-hlaſam (taf narjeky wona ſtaremu, ſchēdžiwemu kapitanej) a — žiwy liſt — móžu jemu powiedac̄ wo jeje ſiwojenju a jenu poſyłku pſchepodac̄. Hſpodoſaſhe mje ſe ſchwarnym pirogom*) a ſ poł hufy zu dōndže Mařia Žanowa do ſwojeſ ſparneje komorki a wrózji ſo wot tam ſ czornym wjetſhim ſwjeſatkom (amuletom), k ſotremuž běſche pſchibity runje tajſi židžany bančit.

"Hlej, to je naſcha „Matushka-ſaſtupnička“ (Boža mac̄), ſyđelana ſ nijespalomneho drjewa Mojsaſkoweho kerka,“ džeſche wona, ſo poſchizowawſhi a podobiſnu Božeje macžerje poſchitwſhi. Potom poda ju mi do ruk. Proſchu, nantko, dajeſe tutón wobras jemu. Hlejce, jako je wón na Kawkaſu jěl, ſybm ja modlitwu w zyrki poſzlužila a ſybm poſhilubiła, jeli wón žiwy a nijefranjeny wofstanje, ſtaſam tónle wobras Božeje macžerje. Hlejce, to je hiž wóžomnicze ſet, ſo jeho Boža mac̄ a wſchitzu ſwjeſci ſchlituju: ani ras njeje byl ranjeny, a hlejce, na ſajkach bitwach je wón tola pobyl. . . . Kaž je mi Michaelo, kotryž je ſ nim byl, powiedaſ, dha, wěrcze mi, móža ſo wam wloſy na hlowje poſběhowac̄. Hlejce, wſchaf, ſchtož wo nim ſnaju, ſybm wot zuſyčh naſhoniſa: wón wſchaf, mój hoſbit, mi niežo nijepiſa wo ſwojich ſtukach, — wón ſo boji, ſo mi bojoſež nawyje."

(Tola na Kawkaſu ſhonich, tola niž wot kapitana, ſo je wón ſchtyri króč ezeſko ſranjeny byl, ale kaž ſo to ſamo wot ſo roſumi, ani wo ranach, ani wo ſtukach nijebesche ani ſloweſko piſał ſwojej macžeri.)

*) Pirog je ruſke pječwo, kotryž ſo wſchědneje je; pirog je ſwonkownie podobny poſtrucze khléba, nutschka paſ je pjeſnjeny ſ miažom, rybjaſym miažom abo warjenym jejam, abo tež ſe wſchém na dobo.

(Poſracžowanje.)

Nak ſy žiwy?

(Poſracžowanje.)

Wjeſeſoſež poſkaſuje ſo pola ſoždeho čłowjeka hinak. Wy móžecze to hiž na džeczoſch wiđeſež, ſi kotrychž hufto to jene nje-rođi, ſchtož druhe ſwjeſeli, a ſchtož chze ſwoje džeczo ſeſnac̄, dyrbí woſebeje na to ſedžbowac̄. Na ſwojich wjeſelach ſo čłowjek jako džeczo poſnaje, ale tež jako młodžen ſa mloda holza, jako muž a žona. Duž na žane waſchnje wſchaf jene njeje, ſchto ſebi čłowjek bjes poſchitwſnymi wjeſeſemi ſiwojenja wuſwoli, a ſchtož chze ſebi dobre ſwědomje ſdžeržec̄, dyrbí ſo wſchelakeho ſdžeržec̄, na čimž maja druh ſwoje wjeſeſe. Schtož bjes pólñymi róžemi jedoſte roſtliny roſdželic̄ nijemóže a jenož na tym je, kóždu róžu wuſchęſipnyc̄, kóždy plód ſjesež, bórſh ſchfoduje. Schtož je junu jedoſte wiſchneje jedl a žiwy wostał, ſe druhi króč wižaj wofstaji, tež hdž ſu rjane na poſladanje. Prawje wolicž móže kſchęſcijanowa ruka w Božej ſahrodže. Tam paſ ma wjeſelow doſež na wubjerk a naſhoniſ ſahrodnik je wſchaf duri napiſał: „Wſchitko je Waſche“. Wſchaf lóſchtnych ſahrodow tuteho ſwěta paſ njech je napiſane: „Wſchitko Waſche njeje!“ Po tym lubi čitarjo, woleſe, wón ſami poſnajecze, hac̄ doſež a wjſche njeſtoſtanje, na čimž ſmě ſo čłowjeka wutroba ſwjeſelic̄: njeſinowate wjeſela, kotryž wužiwaſhi ſo kač ſjetrieſbaſh. Haj, ſchtož roſhni wolicž, temu hale prawje žly ſwět wotwrijený ſteji, wón ſamóže wſchudžom wužiwaſh — tola bjes hrécha!

To ſo praji: Kóždy čłowjek dyrbí wjedžec̄, kač daloko ſmě hic̄. Małožcze to pola tych mjes wami ſwiczenych wjeſelach a myžleſe ſebi pôdla čłowjeka, tiž chze kſchęſcijanzy žiwy byc̄, potom ſeſe ſroſymili, na ezož myžlimy. Nak hufto paſ ſo my duchomni runje w tym dypku wopak ſroſymimy! Prajimyli n. pſch. w fermuſtym pređowanju kſutne napominaze ſłowa, kotryž ſawescze ſwjeſenſkim wjeſelam ſamym, ale žadoſcziwym wužiwanjam

plac̄i, potom hnydom prajicze, ſo ſo nam ani fermuſtne wjeſeſe nijepoſcheje, kotryž je tola kóžde lěto jenož junfróč. Schtož paſ to taſ ſroſymi, njerofym naž jenož wopak, ale tež naſchu myžl na hlowu ſtati. Wy wobžarujem ſhudoſu na prawych wotſche-wjazych wjeſelach a bychmy radſcho, hac̄ ſo wjeſeſe kaſhymy, wjeſeſe pſchiniſeſli. To je ſa wjele ludži na kraju a w měſeſe wofnamjenjaze, ſo nijemóža wjeſeli byc̄, hdž niežo we hlowje nimaja. To paſ kaſh ezeļo a duschu. Pjanoseži paſ runaja ſo wſchitke hréchne žadoſež, kotryž móžecze ſebi ſami mjenowac̄. Schtož žanhch druhich wjeſelov njeſnaje, hac̄ te, na kotryž kače a ruženje pſchiniūdžetej, teho móžemy ſ wutrobu wobžarowac̄. Prawo wjeſeſe ſo na tym poſnaje, ſo ſo čłowjeka wutroba pſches nje poſběhnjena, wotſherwena a ſa nowe nadawki, kotryž ſiwojenje wſchědne ſobu pſchiniſe, ſa nowa poſylnjena čuje a tajſele wjeſela chzli my kóždemu niž jenož popſchec̄ ale žadoſomne ſežinic̄.

My móžemy ſebi tola tež fermuſtne ſwiedzeň myžlic̄, pſchi kotrymž poſcheczeljo na wopht pſchiniūdža a ſu w domje pſchi wobjeſe ſmějo ſortujo wjeſeli a młodži ludžo, tiž chzedža rejwac̄, pod wočomaj ſtarych ſwoje reje we wſchej czeſeſi rejwaja. Žene paſ ſo ſamjelczeſ ſjedyrbí: Spěw a ſorty, kotryž hufto ſ rejwanskih ſubjow na drbhu dele klinča, ſu jaſne ſnanijo, hdž ſu myžle rejwazych dōſhle. Žane ſłowo njeje njevěrnishe, hac̄ to němske pſchiflowo: „Hdžez ſo ſpěwa, tam ſměrom wofstań, ſli čłowjekojo njeſpewaja“. Šli čłowjekojo maja ſwoje ſpěw a jich ſpěw ſu kaž jeb; hdžez woni pſchindu, tam woni ſwoje hloto ſawostaja. Najlepſchi hrédk jich ſacžerice, ſu rjane ſpěw a najlepſchi hrédk poſcheczivo hréchnym žadoſežam ſu čiſte wjeſela w Bohu wjeſeleje wutroby. Že namakac̄, lóhko njeje, duž džicze prawemu miſchtrei a wukueſe!

(Poſracžowanje.)

Wſchelake ſ bliſſa a ſ daloſa.

S Draždžan, 17. ſeptembra. Miły ſlónčený džen wotpočo-waſhe nad Draždžanami, mjes tym ſo reka Čobbio ſ hoborskej wulkej wodu džesche a na woběmaj brjohomaj poſodzeſe, pſches wulke ſliwi, tiž běchu w Czechach padale. Tež mjeſiſche rēčki w Draždžanské wokolnoſeži běchu wuſtuſile a we wotawach tam a ſem ſchfodu načiniſe. Tola njebeſhu wulke wody wotdžeržec̄ móhle ſwěrnyh Sſerbow, tež wonſach Draždžan, ſo ſe Draždžanské ſerbſke wofadu ſjednoſež, k wophtanju lubych ſerbſkih Boži hlužbow w načhwilnej kſchijnej zyrki. Wone mjeſachu ſwój ſapocžat dopold. 1/2 12 tam. Spowjednu wuežbu mjeſeſe k farač Jakub ſ Nježwac̄idla a pređowanje k farač Waltar ſ Wóſlinka. Spowjednih pſchiftupi ſ wulkeje ſerbſkeje wofady, w czeſkej nutrnoſeži ſhromadženeje, k Božemu blidu 178 wobzobow, mjenuijy 83 mužow a 95 žonow. Mjes poſledniſhimi bě tež ſaſko ſe ſpodobanjom wohlaſac̄ rjana narodna draſta zyrki w Blótow. — Bóh žohnuj wſchech naſchich lubych Sſerbow a Sſerbowki w zuſbje a wobkhowaj naž a jich w ſuboſeži k Božemu ſłotu w lubej macžernej rēčzi!

— Wutoru 26. t. m. budže hiž wofſewenj Gustav-Adolfſki ſwjeſenje w Rakezach. Sſerbske ſemſchenje ſo pſchipoſdnu w 1 h. ſapocžnje a budže na nim pređowanje knies farač Gólež ſ Budyschinka. Němske ſemſchenje budže popoſdnu w 3 h. ſ pređowanjom kniesa ſekundarija Háblera ſ Budyschina. My lubych Sſerbow tež ſi wokolnyh wofadow namolwjamy, ſo bych ſo w bohatej liczbje na tutón ſwiedzeň ſeschli a wutrobu ſebi ſahorili ſa naſchu drohu evangeliſku zyrkej.

— Kſhwac̄anſka zyrkej je tač daloſko dotwarjena, ſo budže ſo w oktobrje poſwjeſež móz. Majprjedy běſche 9. oktobr ſa poſwjeſeſe ſeñki džen postajeny; kaž paſ netko ſhyschimy, budže ſo poſwjeſeſe ſiſe ſotſoreſež dyrbjec̄. To budže wažny džen, hdž ſo ſe ſpodobanjem wohlaſac̄ rjana narodna draſta zyrki w Blótow. — Wot teho dnja paſ ſu ſo dolhe lěta minylo. Duž je tež wočakowac̄, ſo ſo tež Sſerbia ſ zyloje wokolnoſež na tym ſwiedzeňu wobdžela. S tym je doſholétna nadžija, kotryž ſu ſtarý wofady hajili, dopjelnjena. Nekotry wſchaf, w kotrehož wutrobie ta nadžija a ſedženje po Božim domje žiwa běſche, je ſi tej nadžiju ſwojej wocži ſańdželiſ bjes teho, ſo by luby Boži dom wohlaſaſ. Sa to paſ budža netko jich džeczi móz ſlužic̄ ſwojemu Bohu w rjanej ſwiatniſy.

— Lětuscha ſhromadžiſna hlowneho Gustav-Adolfſkeho towarſtwa je ſo lětža wot 19. hac̄ do 22. ſeptembra w Braunschweigu měla. Tež naſche ſerbſke duchownſtwo je tam ſaſtupjene pſches

knjesa fararja Rädu-Budyskeho. W pschichodnym cziſle móžem⁹ ſznamo roſprawu wo ſwiedzenju podac̄.

— Nak daloko móže člowiek pschińc̄, hdyž je wěru do Boha ſ wutroby ſhubil, wo tym ſwiedz̄i powieſc̄, fotruž ſ Barlina doſtanjem⁹. Sozialdemokrata ſ mjenom Hofmann w Barlinje, kij je hido dolhe lēta ſ krajneje zyrkwe wступil, njechaſche ſwojego 13 lētnego ſyna w ſchuli wo nabožinje roſwuc̄ic̄ dac̄. Duž bu wón po ſalonju khostan⁹. Nětlo je ſo roſbudz̄il, ſwojego ſyna w židowſkej (!!) nabožinje roſwuc̄ic̄ dac̄. Tónle člowiek by tež k temu khran⁹ byl, hdy by ſo to hodžalo, ſwoje džec̄i w pohanſtwje roſwuc̄ic̄ dac̄.

— W Mežu w kasarmach jakskeho artilleriskeho regimenta cziſlo 12 a batoillona 8 bayerskeho pěchotníſkeho regimenta je týfus wudyril. Hac̄ dotal je jich 9 ſchorilo. Kasarmy k najstarschim ſluscheja a njebudža ſo wjazy, hdyž budža nowe natwarjene, wobydlic̄. Raſſkerje je khorosz̄ psches wuživanje hubjeneje wody naſtała. Wſchitko ſo ſpyta, khorosz̄ mjesu ſtajic̄. Boh chył dac̄, ſo by ſo to poradžilo a ſo njebych⁹ ſtarſhi ſwojich ſynow w daloſej zuſbje ſhubili.

— Evangelſko-lutherske miſionſtw wobroeži ſo ſe ſšawnej proſtwu na pscheczelov miſionſtw. My tu proſtwu lubym ſſerbam w pschelozku podam⁹:

„Psches woſzebitu nuſu a hubjenſtw ſamy my nuſowan⁹, ſo w Božim mjenje ſ proſtwu na kſcheczianſku ſmilnoſc̄ wobroc̄ic̄. We wjele krajinach naraſcheje Afriki běſche psches lēta dolho trajazu ſuchotu wulki hlód wudyril. Ale hdyž ſu w južnej krajinje ſkončnje žně nuſu wotpomhale, tónle hlód w połnóznej Uſamba, hdež ſu tež pjate žně wupaduſle, ſo woprawdze w naſtrózazej mérje roſſcherja. Wſchonſc̄im ſekar ſjewi, ſo je 40,000 ludži, ſ wjetſcha džec̄i, na hlód hido wumrjelo. Maſchej miſioniskej ſtajiji Kitwi a Iſkutha ſtej wot hlodných woblehanej a miſionarojo ſpytaſe jich ſta pschi ſiwenju ſdžeržec̄, psches to, ſo jim dželo a ſaſlužbu dawaja. „Alle hdyž tež ſta ſo džela ſtaja a druhe ſta ſo na karanym poſcélui,” tak piſche miſionar Hofmann ſ Iſkutha, „tola jich runje tak wjele myſche wotſtanje, kotsiž wolaſa: Schto budže ſo muu!” Hromady kóždy džen ſtihthadžiua, ſo bych⁹ ſa ſebje, ſa khoru žonu abo mac̄, ſa džec̄i horſtu rajza ſebi wuproſyli. Duchowne a czelne napinanje, kotrež wobſtajne nadběhovanje a wſchédny napohlad tak wulkeho hubjenſtwa pschihotuja, nimale psches mozy naſchich miſionarow dže. Niſmale hishc̄e hóřje hac̄ w Iſkutha ſda ſo w Ditiw byc̄. „Nuſa w kraju,” piſche miſionar Gáuberlich, „je na najwyſſche pschiſchla. Tyžay Wakamba ſu hloda wumrjeli. Tyžay ſmijerc̄i napſchec̄i džeja. Powjesc̄, ſo ſamy ſo my jow ſaſhydli a hlodnmu ſa rajz dželo dawamy, je k nam wulke ſkyly pschihaſo. Mjes uimi ſu najſrudniſche ſchtaſth, kotrež móža ſo ſedý na nohomaj ſdžeržec̄. Psola wjele ani rěče njeje, ſo móhli hishc̄e dželac̄. Hdyž chyli my wſchitkach hlodných hac̄ ſ ſpočatkej nowych žnjow pschi ſiwenju ſdžeržec̄, dyrbjeli my ſ najmjeñſha 50,000 hrivnow méc̄. Hac̄ dotal ſamy kóždemu, kij dželac̄ niemóže, kufk rajza dali, ale tola ſamy hac̄ dotal ſ tym mało wuſpecha méc̄. Kunje kaž w Iſkutha, ſemrjechu wjetſchi ludžo, kij hac̄ na kóžcz wuſkhnjeni ſ nam pschiúdžechu, ſa mało niſdželow. Sſnano bych⁹ ſo ſhabali, hdy bych⁹ wſchědnje wjazy jeſc̄ doſtaſali.“ Tola miſionar chze ſ najmjeñſha džec̄i pschi ſiwenju ſdžeržec̄. „My ſamy hido 18 džec̄i do naſcheho woſhlađanja wſali, wot kotrež ſu 3 na ſlaboſc̄ wumrjelo. Druhe džec̄i wožyroc̄zene čakaja, ſo bych⁹ je pschiſchla, a móhli jich ſa kótki čak 50 a wjazy pschi ſebi méc̄. Schto pomha ſobu ſ tutých džec̄i hódne člowiske džec̄i a da-li Boh, Boh džec̄i wočahnye, wopominajo to ſlowo knjewe: „Schtož jene tajke džec̄o horje woſmje w mojim mjenje, tón woſmje mje horje?“ Ta chzu ſa ſtaſtanje džec̄za ſ lětnym pschinofſtom wot 50 hrivnow ſtaſc̄. Lubi pscheczeljo, roſhudze ſo khetſje, pschetož hnydom dyrib ſo pomhac̄. To tež ſa naſ ſa małe dželo a ſtaroſc̄ njeje, tajke džec̄i do hlađanja wſac̄. Wone ſu maſane, ſanjerodžene a njevoſkluſhne w najwyjetſchej mérje. Ale teho knjesa dla, jemu duschę pschinjeſc̄, my tón nadawk na ſo woſmijem⁹, kotrež budžemy čim radostniſcho dopjelnic̄, čim bóle ſo nam pschiſhložowanje a podpiera wot miſionſich pscheczelov domach doſtanje.“ Tuthm ſlowam ſo ničo pschistajic̄ niſtrjeba. My je wſchitkim ſmilnym ſobučzlowjetam we wěſtej nadžiji podam⁹, ſo budža naſchim miſionaram móžne ſčiniež w krajinach, w kotrež ſu niſmale jaſo či jenicžy kſcheczianſhy Europiſhy powołani, pschiſhluſhnoſc̄ člowiskeho čuečza

pschec̄ivo wotemrěwazemu ludej dopjelnic̄. My ſamy w dobrej nadžiji, ſo naſ ſaſhi kſcheczijenjo pschi tym ſkutku ſuboceſe nje-wopusheža. Dobroc̄iwe dary chyłe ſo pola knjegi duchownych wotedac̄.“

Lipſt, w septembrije 1899.

Kollegij evangeliſko-lutherskeho miſionſtw.

Tola ſbožowny.

(Se ſiwenja ſtareho woſaka.)

Wónna pschec̄ivo Franzowskej běſche k kónzej. Dobyc̄erojo běchu ſo domoj wróceſili. Tich wjele běſche čeſeſz a kwalbu ſobu pschinjeſzlo, jich wjele tež ramy a brachi. Psola mnogich ſo ſczechroki pschetratych wobežnoſc̄ow halle poſdžiſho poſkaſowachu. Sa tych we wojniſe ſranjenych ſtarasche ſo wózny kraj; ſa někotrych ſ tych, kij poſdžiſho ſkhorichu, pschiúdžechu čaſhy wulkeje nuſu a čeſkeje khorosz̄e.

To poſledniſich ſluscheſche tón, ſ kotrehož ſiwenja džem⁹ w ſczechowazym powjedac̄ tym k wučbje, kij na Božej wózowſkej ſwérnoſc̄i dwěluja a wěciž nochzedža, ſo tón knjegi, kij wſchitko derje čini, a kij tym, kotsiž jeho lubuja, wſchitkim wězam k ſlepſchemu ſlužic̄ da.

Wón — ſ mjenom Wylem — běſche rataſki dželac̄er, knjegi hejtman, kij ſe ſwojeju rukow dželom a ſlutniwej pilnoſc̄u ſebje a tych ſwojich ſiwenjeſche a ſo taſ pschenjeſe. Wóry po wójniſe poſkaſowachu ſo pola njeho ſledy pschetratych čeſkotow. Pschezo pschibjeraza ſlaboſc̄ w ſtaſach, boſoſc̄e w kſtižu, kotrež jemu jeho dželo wobežnoſc̄u, běchu prěni pôzli hishc̄e hóřſchego, ſchtož dyrbjesc̄e hishc̄e pschińc̄. Lětaſka pomož běſche podarmo. Štaſh wproſtachu, ſo njebožesche khoru ani khorosz̄, ani dželac̄.

„Nak ſo tebi nětlo ſ tými Twojimi póndze?“ to běſche to ſtaroſeſive praſhenje, kotrež wok nětka wo dnjo a w nozyn Wylemowu wutrobu hnujeſche, bjes teho, ſo by ſebi ſměrowazeho wotmolvjenja dac̄ mohl. Jeho knjeg, kotremuž bě hac̄ dotal ſwérnu ſlužil, drje jeho ſastorečil njeby, to wón wjedžesche; ale to běſche ſrudny wotſud w taſ mlodnych lětach huadny khléb jěſc̄ dyrbjec̄ a wjazy dželac̄ ſjemóz. A njeby pod taſtimi wobſtejnosc̄emi ſiwenje ſtajniſe ſiwenje w ſtaroſc̄i a hubjenſtwje bylo? Na ſtatnu podpjeru myſlitz ſjemóžesche, dokelž ſo dopokaſac̄ nje-dasche, ſo je ſkhorjenje na kóždy pad ſczechov wóym a dženbmſche ſtatne ſaſtaranje invalidow hishc̄e ſjewi.

To běchu ſrudne muhlaſy, kotrež ſo psched duſchu naſchego pscheczelova ſběhachu. Troſchtowaze ſlowa jeho duſchowpaſthra tehdom w jeho wutrobie hishc̄e plódneje ſemje njenamakachu, dokelž jemu hishc̄e wěſta wera do Božeho mudreho knjegſtwa pobrachowasche. Wjele bôle ſerjechu dwělowanja na jeho wutrobie, hac̄ móže ſ ſyka Boh na njebožach byc̄, kij tajke njebože pschi-puscheži.

Tene ranje knjeg ſwojeho khoru hejtmana wopyta a ſo jeho praſhesche, hac̄ njecha wučnyc̄ zigari dželac̄. Ale wot teho Wylem najpriyedži ničo wjedžec̄ nochzyſche. Wón ſebi myſlesche, ſo jeho porſth, kotrež běchu jenož na čeſke dželo ſwuc̄zene, tajke dželo niſdžonja.

„Nó, duž dyrbjec̄e jo runje wučnyc̄“, tón knjeg ſnapſchec̄iwi, „ja někho ſnaju, kij budže Waſ ſučje. Grat a tobak k ſapocženju ja kupju.“

Tak ſo ſta. Nuſin grat ſo kupi — a wučba ſo ſapocža. A džesche lepje, hac̄ běſche ſebi myſlil. Žona a džec̄i ſobu-pomhachu, kaž derje móžachu; a jako prěni kaſchec̄ ſigari hotowý ſtejſeſche, běſche wježeloſc̄ wulka.

Ale hdze ſ tými zigarami? — Tež tu knjeg ſwojemu hejtmanej pomhachu. Wón ſo na pscheczelov a ſnatych wobroc̄i, kij tunje zigari k roſdawaniu trjebachu a woni je pola hejtmana ſupowachu. Žako pak bu hotowých zigari wjazy, praſi jeho knjeg: „My dyrbimy naſchu roſvſchedawanju powjetſchic̄.“ Wón mjeſeſche dweju ſynow, kotrež jako wuſklaſt we wójsku ſlužiſtaj. Wonaj dyrbjec̄taj potrjebu ſa kantinh pola hejtmana brac̄ a tež ſwojich towarſchow na teho invalidu ſedžbliwych ſčiniež. Žako běchu pschezo hishc̄e zigari wučje, praſi knjeg k hejtmanej: „Wy nje-dyrbjec̄e hakle na ſkaſanje čakac̄, ale poſeſelc̄e mojim ſynomaj, ſchtož mac̄.“ Tak ſo ſta a tež wosta, tež jako jedyn teju ſynow domach na dowolenžy ſo hejtmana praſhesche: Ža dyrbju drje moje kachle ſ Waſchimi zigarami ſepic̄, telko Wy mi ſczeleſe?“

(Poſtracžowanje.)